

УДК 378.011.3-057.87:316.472.4

DOI <https://doi.org/10.32782/3041-1351/2024-1-7>

Нохріна Ірина Сергіївна

викладач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи,
здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
i.nokhrina.asp@kubg.edu.ua
ORCID ID: 0009-0004-3955-4489

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА СОЦІАЛЬНУ УСПІШНІСТЬ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Вступ. Сучасна студентська молодь живе в епоху стрімкого розвитку інформаційних технологій та активної інтеграції соціальних мереж у повсякденне життя. Онлайн-платформи стали невід'ємною частиною сучасного життя, пропонуючи різноманітні можливості для встановлення соціальних зв'язків, обміну ідеями, отримання нових знань. Вони також слугують потужним інструментом для творчого самовираження та презентації особистих ідей широкій аудиторії.

Мета та завдання статті. У статті вивчається вплив використання соціальних мереж на молодь, зокрема на соціальну взаємодію, рівень самооцінки й академічну успішність. Завданням дослідження було провести огляд наукових джерел для отримання глибшого розуміння впливу соціальних мереж на соціальний успіх студентів; аналіз основних концепцій, теорій із різних наукових дисциплін, які розкривають взаємозв'язок між активністю в соціальних мережах і розвитком соціального успіху. Крім того, було проведено емпіричне дослідження з метою визначення фактичного впливу соціальної мереж на студентську молодь. Метою дослідження було проаналізувати як позитивні аспекти використання соціальних мереж, так і можливі негативні наслідки їхнього впливу.

Наукова новизна. Наукова новизна статті полягає в комплексному підході до аналізу впливу соціальних мереж на соціальну успішність студентської молоді, яка розглядається через взаємозв'язок між самооцінкою, соціальною взаємодією, академічною успішністю та професійними перспективами. У статті систематизовано теоретичні підходи щодо дослідження цього впливу, зокрема застосовано такі концепції, як теорія соціального порівняння, теорія культивування, медіазалежності, «спіралі мовчання» тощо. Це дало можливість глибше проаналізувати роль соціальної мережі у формуванні проявів молоді про соціальний успіх, їх вплив на розвиток комунікативних навичок, зміцнення соціальних зв'язків і забезпечення доступу до освітніх можливостей. Дослідження зосереджується на аналізі двозначного впливу соціальних мереж, який охоплює як позитивні, так і негативні аспекти.

Результати. Результати дослідження підтвердили багатогранний вплив соціальних мереж на життя студентської молоді. Соціальні мережі сприяють розвитку комунікативних навичок, розширенню кола соціальних контактів та інтеграції у сучасне освітнє середовище. Проте існують певні ризики надмірного використання соціальних мереж, включно з формуванням нереалістичних уявлень про успіх, залежністю від цифрового середовища та потенційним негативним впливом на психологічне благополуччя. Постійне порівняння себе з іншими користувачами соціальних мереж може знижувати самооцінку та спричиняти емоційне виснаження. У статті підкреслюється важливість розвитку цифрової компетентності та усвідомленого, відповідального використання соціальних мереж. Представлені рекомендації спрямовані на ефективне використання соціальних платформ для сприяння формуванню соціальної, академічної успішності та професійному становленню студентської молоді.

Ключові слова: соціальна мережа, студентська молодь, соціальна успішність, комунікація, самопрезентація, кібербулінг, академічна успішність.

Nokhrina Iryna Serhiivna

Teacher at the Department of Social Pedagogy and Social Work,
Student of the third (educational and scientific) level of higher education
Specialty 231 "Social Work",
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University

THE IMPACT OF SOCIAL NETWORKS ON THE SOCIAL SUCCESS OF STUDENTS

Introduction. Modern student youth live in an era of rapid development of information technologies and active integration of social networks into everyday life. Online platforms have become an integral part of modern life, offering various opportunities for establishing social connections, exchanging ideas, and obtaining new knowledge. They also serve as a powerful tool for creative self-expression and presenting personal ideas to a wide audience.

Purpose and objectives of the article. The article studies the impact of social media use on young people, in particular, on social interaction, self-esteem, and academic performance. The task of the study was to conduct a review of scientific sources to gain a

deeper understanding of the impact of social media on students' social success; to analyze the main concepts and theories from various scientific disciplines that reveal the relationship between activity in social media and the development of social success. In addition, an empirical study was conducted to determine the actual impact of social media on student youth. The study aimed to analyze both the positive aspects of using social media and the possible negative consequences of their impact.

Scientific novelty. The scientific novelty of the article lies in the comprehensive approach to the analysis of the influence of social networks on the social success of student youth, which is considered through the relationship between self-esteem, social interaction, academic success and professional prospects. The article systematizes theoretical approaches to the study of this influence, in particular, such concepts as the theory of social comparison, the theory of cultivation, media addiction, "spirals of silence", etc. were applied. This made it possible to more deeply analyze the role of social networks in shaping young people's manifestations of social success, their impact on the development of communication skills, strengthening social ties and ensuring access to educational opportunities. The study focuses on the analysis of the ambiguous influence of social networks, which covers both positive and negative aspects.

Results. The results of the study confirmed the multifaceted impact of social networks on the lives of young students. Social networks contribute to the development of communication skills, expanding the circle of social contacts and integration into the modern educational environment. However, there are certain risks of excessive use of social networks, including the formation of unrealistic ideas about success, dependence on the digital environment and potential negative impact on psychological well-being. Constantly comparing oneself with other users of social networks can reduce self-esteem and cause emotional exhaustion. The article emphasizes the importance of developing digital competence and conscious, responsible use of social networks. The recommendations presented are aimed at the effective use of the social platform to promote social success, academic achievements and professional development of young people.

Key words: *social network, student youth, social success, communication, self-presentation, cyberbullying, academic success.*

Вступ. Соціальні мережі мають значний вплив на молодь, надаючи як перспективи, так і виклики. Вони надають нові можливості для комунікації, обміну інформацією та вираження себе. Проте використання соціальних мереж викликає чимало дискусій щодо їхнього впливу на соціальну успішність молоді. Соціальна успішність, як комплексний показник, передбачає рівень академічної успішності, професійного зростання, соціальних взаємодій і самооцінки. Одним із ключових аспектів цієї теми є розуміння того, як соціальні мережі сприяють або перешкоджають розвитку соціальних навичок та особистісного потенціалу молодих людей. Важливо врахувати як позитивні, так і негативні сторони цього впливу. З одного боку, соціальні мережі надають платформу для розвитку комунікативних навичок, створення нових соціальних зв'язків та підтримання наявних. З іншого боку, надмірне використання соціальних мереж може призводити до ізоляції, зниження самооцінки та залежності від віртуального світу.

В умовах стрімкого розвитку цифрових технологій і зростання популярності соціальних мереж результати цього дослідження можуть стати важливим внеском у розробку рекомендацій для молоді й освітніх закладів щодо оптимального використання соціальних мереж для підвищення соціальної успішності.

Постановка проблеми. Соціальні мережі суттєво трансформували способи комунікації, соціальної взаємодії та самореалізації молоді, ставши важливим інструментом формування соціальної успішності. Проте існує амбівалентність у впливі цих платформ – вони одночасно створюють нові можливості для соціалізації, формування соціального успіху і спричиняють низку ризиків, пов'язаних із залежністю від цифрового середовища, психологічним тиском і зниженням якості реальних соціальних зв'язків. Особливу увагу привертають виклики, пов'язані з психологічним здоров'ям. Постійна активність у соціальних мережах сприяє підвищенню рівня тривожності, стресу, соціальної ізоляції та може нега-

тивно впливати на емоційний стан користувачів. Додатково загострюються питання етики та приватності, адже зростає обсяг персональних даних, які обробляються в цифровому середовищі, що потребує створення нових підходів до їх захисту. Серед молоді особливо актуальними є проблеми недостатнього рівня цифрової компетентності та свідомого використання соціальних мереж. Відсутність навичок відповідального поведіння в цифровому середовищі створює ризики для формування їхнього соціального, професійного й особистісного потенціалу. Недостатнє розуміння цих процесів ускладнює визначення шляхів оптимального використання соціальних мереж для підтримки соціального і професійного розвитку молоді.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останні дослідження свідчать про багатогранність впливу соціальних мереж на різні аспекти суспільного життя. У роботах Ю. Холмакової, Ю. Рибінської та М. Амірханової розглядаються соціологічні та психологічні аспекти цього впливу, який є неоднозначним і залежить від індивідуальних особливостей користувачів. Ю. Асеева досліджує проблему кіберкомунікативної залежності молоді від соціальної мережі Instagram. Дослідження О. Горєцької, Ю. Данько та В. Чумакової зосереджуються на аналізі міжособистісної взаємодії у віртуальному просторі соціальних мереж, а в праці М. Зацерківної та В. Халіманенко освітлюється їхній освітній потенціал. Зокрема, останні автори наголошують, що соціальні мережі сприяють поширенню навчальних матеріалів, активізують освітній процес, полегшують комунікацію між учасниками освітнього процесу та стимулюють студентів до підвищення академічної успішності.

Мета дослідження – вивчити й охарактеризувати вплив соціальних мереж на соціальну успішність студентської молоді, зокрема на її соціальну взаємодію, самооцінку, академічну успішність та професійні перспективи. Завданнями дослідження є огляд наукової літератури для визначення цього впливу, аналіз теорій, що пояснюють взаємозв'язок

між використанням соціальних мереж і соціальною успішністю, а також проведення емпіричного дослідження для виявлення позитивних і негативних аспектів використання соціальних мереж серед студентської молоді.

Виклад основного матеріалу. Соціальна мережа є платформою, що надає користувачам можливість обмінюватися думками та контентом, створювати особисті профілі, підписуватися на інших користувачів і приєднуватися до різноманітних спільнот (груп). Проте сучасне розуміння цього терміна значно розширилося. Окрім популярних платформ, як-от Facebook, Instagram, TikTok і Twitter, тепер існують професійні онлайн-ресурси, онлайн-форуми та різні комунікаційні платформи. Варто зазначити, що термін «соціальна мережа» був уперше введений у науковий обіг ще в 1954 році, задовго до появи інтернету. Його автором є британський соціолог Джеймс Барнс, представник Манчестерської школи. У своїх дослідженнях Барнс використовував цей термін для опису системи соціальних зв'язків, які відрізнялися від традиційних уявлень інших соціологів. Зокрема, він звертав увагу на зв'язки, що виходили за межі таких обмежених груп, як племена, сім'ї, або соціальні категорії, зокрема стать чи етнічну приналежність, розкриваючи нові аспекти соціальної взаємодії. Барнс розробив цей термін для позначення тісних взаємовідносин між двома чи більше особами. Поява першої соціальної мережі в сучасному розумінні відбулася 26 років тому – в 1997 році. Це стало можливим завдяки зусиллям трьох студентів Стенфордського університету – Джастіна Лога, Ендрю Вайсберга і Райана Стюарта, які створили онлайн-ресурс під назвою SixDegrees [6].

Сучасні українські вчені визначають термін «соціальні мережі» як цифрові платформи, що дають змогу користувачам створювати профілі, спілкуватися, ділитися інформацією та контентом. Вони використовуються для підтримки зв'язків, обміну ідеями й організації подій. Соціальні мережі мають значний вплив на психоемоційний стан, соціальні взаємини та навчальну успішність молоді [5, с. 208].

Ю. Асеева у своєму дослідженні акцентує увагу на значущому аспекті, який стосується сучасної молоді, – проблемі кіберкомунікативної залежності від популярної соціальної мережі Instagram. Авторка наголошує на необхідності вивчення цього явища та розробці механізмів для запобігання інтернет-залежності серед молоді, що стає все актуальнішим завданням у сучасному соціальному контексті [1, с. 155].

Психологічне благополуччя людини може значно залежати від впливу на особистість соціальних медіа, і це обумовлено такими факторами, як тривалість часу, проведеного на цих платформах, рівень задоволеності власним життям, самооцінка та здатність до спілкування. Як зазначає Л. Березовська, люди, які проводять значну частину свого часу на соціальних онлайн-платформах, часто стикаються зі зниженням власного психологічного комфорту, що супроводжу-

ється емоційними труднощами й ускладненнями у спілкуванні з іншими людьми [2, с. 30–34].

М. Зацерківна наголошує, що соціальні мережі можуть істотно сприяти покращенню освітнього процесу за умови розуміння їхнього потенціалу й обмеження, а також наявності належного контролю та модерації взаємодії між студентами та викладачами. Застосування цифрових соціальних інструментів забезпечує обмін інформацією між учасниками освітнього процесу, а також сприяє їхній кращій взаємодії та інтеграції [3].

Соціальні мережі формують віртуальне середовище, яке надає користувачам можливість ділитися власними досягненнями, подіями й успіхами. З одного боку, це сприяє створенню уявлення про успішність, що нерідко пов'язується з кількістю вподобань, коментарів чи популярністю публікацій. Однак важливо враховувати, що такі віртуальні образи далеко не завжди є відображенням реальних здобутків особи. Постійне порівняння себе з ідеалізованими зображеннями, які домінують у соціальних мережах, може мати негативний вплив на самооцінку, викликаючи відчуття невдачі або емоційне виснаження. Соціальні медіа формують специфічні уявлення про успіх, які часто відповідають ustalеним традиційним або соціокультурним нормам. Наприклад, інтернет-популярність чи кількість підписників іноді отримують більшу вагу, ніж професійні досягнення або особисте задоволення людини. Водночас соціальна успішність залишається ключовим фактором у здатності особистості ефективно взаємодіяти з іншими, вибудовувати та підтримувати соціальні зв'язки, а також досягати своїх особистісних і професійних цілей. У цьому контексті виникає потреба в дослідженні теоретичних моделей, які пояснюють взаємозв'язок між використанням соціальних мереж і їхнім впливом на соціальну успішність. Зокрема, доцільно звернутися до теорій соціального порівняння та культивування, які допомагають зрозуміти, як соціальні медіа впливають на сприйняття користувачами успіху та реальності.

Теорія соціального порівняння. Порівняння себе з іншими для оцінки власних здібностей і досягнень. Соціальні мережі створюють платформу для постійного порівняння, що може як підвищувати, так і знижувати самооцінку, впливаючи на сприйняття власного успіху. Негативним аспектом цього є те, що надмірне порівняння себе з «ідеальними» образами інших може призводити до зниження самооцінки та соціальної ізоляції [12].

Теорія культивування. Для отримання інформації про теорію культивування та її застосування до соціальних мереж можна посилаючись на наукові дослідження Шенахана, Морган та Синьореллі. Вони аналізують вплив тривалого використання медіа на сприйняття реальності користувачами. Люди, які проводять багато часу в соціальних мережах, можуть почати вважати побачене онлайн типовим і нормальним, що може впливати на їхнє уявлення про соціальну успішність. Дослідження авторів показують, що соціальні мережі можуть культивувати як позитивні,

так і негативні уявлення про соціальну успішність залежно від характеру споживаного контенту [9].

Теорія використання та задоволення. Ця теорія зосереджена на вивченні того, як люди використовують медіа для задоволення своїх потреб: інформаційних, розважальних, соціальних тощо. Люди використовують соціальні мережі для задоволення цих потреб, що впливає на їхнє почуття соціальної успішності. Представник цієї теорії Томас Руджеро довів, що активне використання соціальних мереж може сприяти задоволенню соціальних і емоційних потреб, що, зі свого боку, позитивно впливає на соціальну успішність [11].

Теорія людського капіталу. Ця теорія передбачає, що інвестиції в освіту, знання та навички (включно із цифровими навичками та комунікацією в соціальних мережах) можуть збільшити економічні та соціальні можливості індивідуума. Дослідження показують, що активна участь у професійних соціальних мережах, як-от LinkedIn, може підвищити професійні перспективи й економічну успішність [8].

Теорія спіралі мовчання. «Спіраль мовчання» – це термін, що описує ситуацію, коли люди приховують свої погляди, якщо вони не збігаються з думкою більшості. Ця теорія стверджує, що люди можуть замовчувати свої думки, якщо вони вважають, що їхня думка є меншістю, особливо в контексті соціальних мереж, де певні погляди можуть домінувати. Соціальні мережі можуть сприяти формуванню «публічної думки», що впливає на соціальну поведінку та почуття власної успішності [10].

Теорія медіазалежності. Сандра Бал-Рокеач і Мелвін Дефлер є представниками теорії медіазалежності. Теорія базується на тому, що медіа виконують важливі функції для людей, такі як інформація, розвага та соціальна підтримка, і чим більше людина залежить від медіа для задоволення своїх потреб, тим більший вплив медіа має на неї. На індивідуальному рівні залежність від медіа може бути мотивована трьома основними цілями – розуміння, орієнтація та розвага. Люди використовують медіа для отримання інформації про світ навколо, для прийняття рішень і для відпочинку. Наприклад, у періоди соціальної нестабільності або кризи, коли зростає потреба в інформації, залежність від медіа значно підвищується [7, с. 256].

Ці теорії дають змогу проаналізувати різні аспекти впливу соціальних мереж на соціальну успішність, беручи до уваги психологічні, соціальні, економічні та комунікаційні чинники.

Для дослідження ключових характеристик і впливу перебування студентів у соціальних мережах було проведено анкетне опитування серед студентів факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка (м. Київ). Участь у дослідженні взяли 100 респондентів, серед яких 75% становили дівчата і 25% – юнаки. До вибірки увійшли студенти різних освітніх рівнів: 30% – першого та другого курсів, 38% – третього та четвертого кур-

сів, 27% – п'ятого та шостого курсів. За віковими характеристиками 40% респондентів були віком 17–20 років; 50% – 21–23 роки; 10% – 24–26 років. Такий підхід забезпечив репрезентативність вибірки, необхідну для проведення якісного аналізу досліджуваних параметрів.

На запитання «Скільки часу в середньому протягом дня Ви проводите в соціальних мережах?» респонденти надали відповіді, які вказують на високу активність студентів на цих платформах. Зокрема, понад половина опитаних (50%) повідомили, що проводять у соціальних мережах більше ніж 4 годин на день. Ще третина респондентів (35,7%) зазначили, що користуються соціальними мережами від 2 до 4 годин на добу, а 14,3% студентів присвячують їм від 1 до 2 годин щодня. Ці результати свідчать про значну залученість студентської молоді до використання соціальних мереж, що підкреслює їхню важливу роль у повсякденному житті.

Дослідження також дало змогу виявити особливості активності студентів на різних платформах соціальних мереж. Найпопулярнішою платформою серед опитаних є WhatsApp, яким користується 90% респондентів. Друге місце займає Instagram із показником 85%, тоді як TikTok активно використовують 78% студентів. Менш поширеними залишаються Facebook (21%) і Twitter (7%). Отримані дані свідчать, що здобувачі освіти віддають перевагу сучасним інтерактивним платформам, які забезпечують швидкі та зручні способи комунікації, а також можливості для створення й обміну контентом.

Аналізуючи відповіді респондентів на запитання щодо основних цілей використання соціальних мереж «Для яких цілей Ви найчастіше використовуєте соціальні мережі?» (рис. 1), можна зробити такі висновки. На першому місці опинилася комунікація з друзями та близькими. Це підкреслює, що соціальні мережі відіграють важливу роль у підтримці соціальних зв'язків і щоденному спілкуванні студентів. Другою за значенням метою є розваги та відпочинок, що свідчить про активне використання соціальних платформ для релаксації та проведення вільного часу. На третьому місці – участь у спільнотах за інтересами, що вказує на прагнення студентів розвивати свої захоплення та ділитися ними з однодумцями. Четверту позицію займає навчання й обмін інформацією. Це свідчить про роль соціальних мереж у доступі до знань і підтримці освітнього процесу. Використання соціальних мереж для пошуку інформації та новин, хоча й перебуває на п'ятому місці, залишається вагомим, підтверджуючи їх значення як джерела актуальних подій та даних. Найменш популярними цілями стали самовираження, ведення особистого блогу та професійний нетворкінг, що свідчить про обмежене використання соціальних мереж у цих аспектах.

Аналіз результатів опитування, присвяченого впливу соціальних мереж на досягнення успіху, дає змогу сформулювати такі висновки. Згідно з отриманими даними, більшість респондентів (53%) вважають, що соціальні мережі здатні інколи сприяти

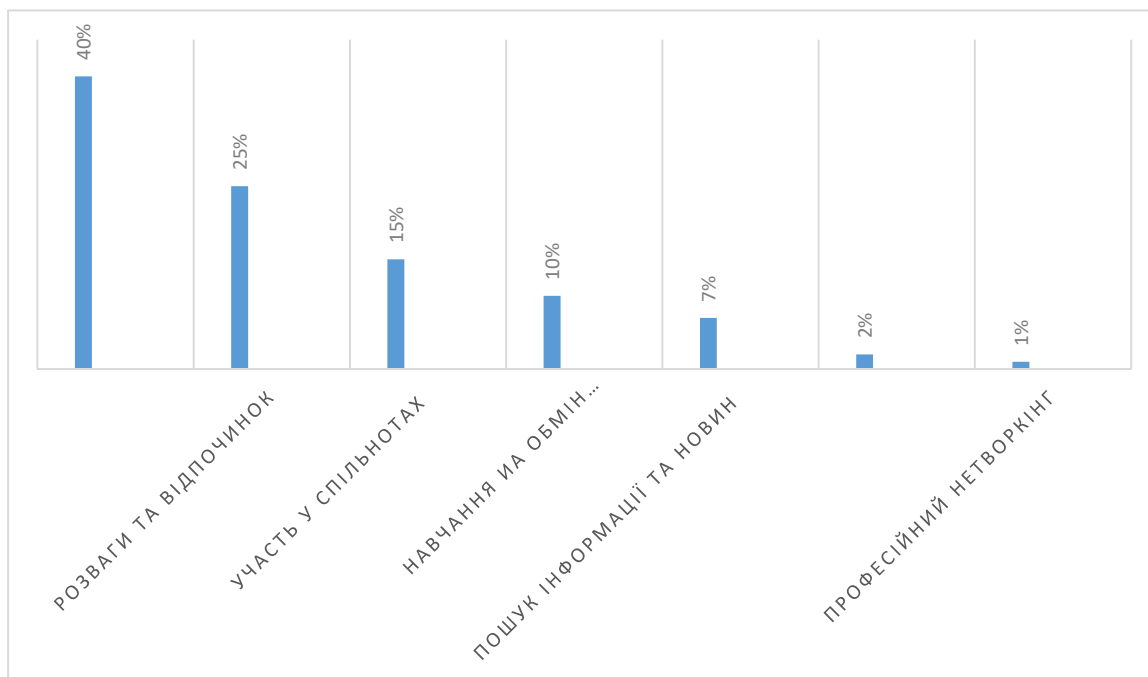

Рис. 1. Розподіл відповідей на запитання «Для яких цілей Ви найчастіше використовуєте соціальні мережі?»

Джерело: складено автором самостійно.

досягненню успіху. Це свідчить про потенційний позитивний вплив цього чинника, однак його ефективність не є постійною чи вирішальною. Водночас 45% опитаних наголошують, що соціальні мережі значною мірою сприяють успішності. Такий результат підкреслює важливу роль цих платформ у сучасному житті, особливо в контексті професійного чи особистісного зростання. Лише 1% респондентів зазначають, що соціальні мережі переважно перешкоджають досягненню успіху, що свідчить про

мінімальний негативний вплив цього фактора. Ще 1% учасників опитування заявили про труднощі в оцінці ролі соціальних мереж у їхньому успіху. Імовірно, це свідчить про складність і багатогранність впливу цього соціального явища на життя окремих людей (рис. 2).

Аналіз відповідей респондентів щодо соціальних мереж, які вони вважають найбільш ефективними для досягнення соціального успіху, демонструє перевагу таких платформ, як Instagram і WhatsApp.

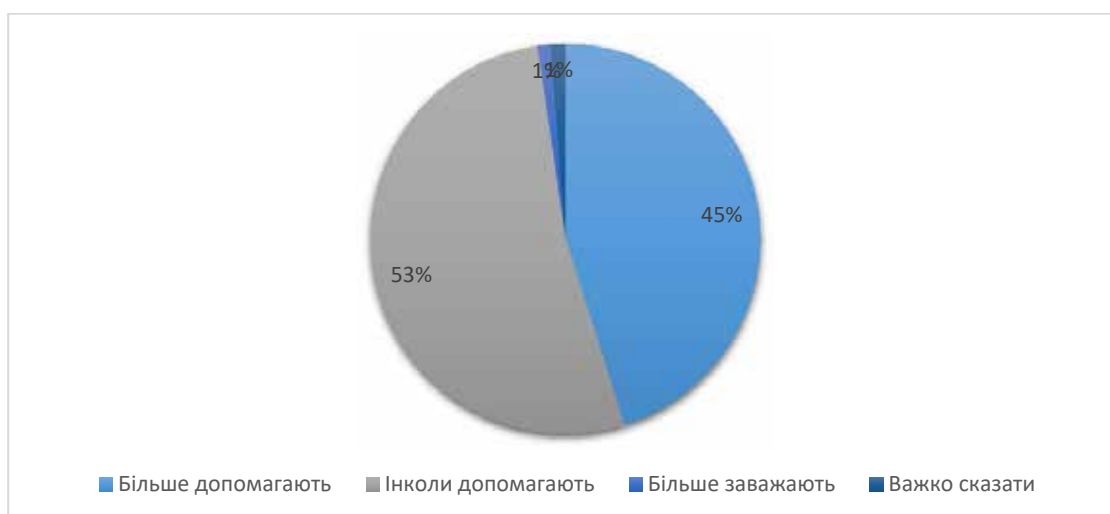

Рис. 2. Розподіл відповідей на питання: «Соціальні мережі більше допомагають чи заважають у досягненні успіху?»

Джерело: складено автором самостійно.

Кожна із цих мереж володіє специфічними перевагами: Instagram вирізняється здатністю до візуалізації інформації та сприяє активному залученню широкої аудиторії, тоді як WhatsApp забезпечує оперативний і зручний обмін повідомленнями. Завдяки широкому функціоналу Instagram виступає потужним інструментом для побудови та популяризації персонального бренду, створюючи сприятливі умови для розвитку публічної ідентичності користувача. Зі свого боку, WhatsApp через інтеграцію групових чатів і каналів підтримує зміцнення соціальних зв'язків та полегшує обмін важливою інформацією, що робить його цінним ресурсом для професійного й особистісного розвитку. *Провівши детальний аналіз результатів дослідження та наукової літератури стосовно впливу соціальних мереж на уявлення молоді про власну успішність, можна виокремити два основні аспекти.*

Соціальні мережі посідають одне з важливих місць у житті сучасних студентів, вони працюють як платформа для самоактуалізації, спілкування та наскрізного розвитку (рис. 3). Соціальні платформи надають молодим людям можливість реалізувати та демонструвати свої творчі, фізичні та інтелектуальні здібності, створюючи таким чином особистий бренд, покращуючи свою значущість у професійних спільнотах. Функціональні можливості соціальних мереж сприяють ефективній комунікації з однодумцями, що створює умови для обміну ідеями, створення конструктивного зворотного зв'язку, а також підвищення самооцінки, мотивації та впевненості у власних силах. Однією з найважливіших переваг соціальної мережі є доступ до навчальних ресурсів та інформаційних матеріалів різних експертів з різних галузей, це, зі свого боку, значно оптимізує навчальний процес, сприяє професійному розвитку й економить час студентів. Унікальною особливістю цих платформ є створення комфортних умов для комунікації, які особливо важливі для осіб, що мають труднощі в міжособистісному спілкуванні

через соціальні чи психологічні бар'єри. Вони також можуть слугувати інструментом релаксації, допомагаючи студентам зменшити стрес через доступ до розважального контенту, ігор, перегляду фільмів. Усе це свідчить про багатогранний вплив соціальних медіа на життя студентів як в освітньому, так і в соціальному аспекті. Окрім позитивних перерахованих вище факторів, використання соціальних мереж може також спричиняти численні негативні наслідки, які впливають на процес формування соціальної успішності студентів. До ключових ризиків, що заслуговують на особливу увагу, належать такі:

На нашу думку, соціальні мережі можуть мати значний негативний вплив на молодь, що проявляється як на емоційному, так і на поведінковому рівні (рис. 4). Основним чинником цього впливу стає пропагування ідеалізованих образів успіху, що формують недосяжні стандарти. Коли особисті результати не відповідають цим стандартам, це може призвести до зниження самооцінки. Постійне порівняння з іншими користувачами соціальних мереж посилює тривогу, депресію та стрес. Інтенсивне використання соціальних мереж негативно позначається на мотивації та продуктивності, оскільки значною мірою відволікає молодь від виконання практичних справ і знижує здатність зосереджуватися на навчанні чи професійній діяльності. Серйозною проблемою є також феномен кібербулінгу, який негативно впливає на психологічний стан молодих людей і знижує їхню самооцінку. Водночас соціальні мережі можуть створювати ілюзію соціальної взаємодії, яка не замінює реальної підтримки, що посилює відчуття самотності та ізоляції. Усі ці фактори свідчать про те, що до використання соціальних мереж слід підходити з усвідомленням та обережністю.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, соціальні мережі впливають на соціальну успішність студентської молоді, демонструючи як позитивні, так і негативні наслідки. З одного боку, вони сприяють вдосконаленню навичок спілкування,

Рис. 3. Позитивний вплив соціальних мереж на уявлення молоді про власну соціальну успішність

Джерело: складено автором самостійно.

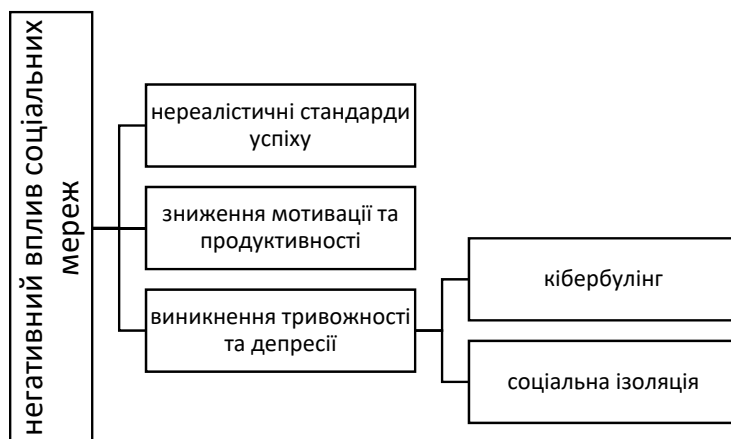

Рис. 4. Негативний вплив соціальних мереж на уявлення молоді про власну соціальну успішність

Джерело: складено автором самостійно.

зміцненню соціальних зв'язків та підтриманню активної взаємодії серед молодих людей. З іншого боку, посилене та неконтрольоване використання соціальної платформи може призвести до зниження рівня самооцінки, соціальної ізоляції та формування залежності від цифрового середовища. Тому важливо дотримуватися балансу між позитивними мож-

ливостями та ризиками, які пов'язані із соціальними мережами, розглядаючи їх як інструмент розвитку, а не як стрес чи розчарування. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на вивчення освітніх курсів для студентів, що підвищують рівень їхньої цифрової компетентності та сприяють відповідальному використанню соціальних медіаплатформ.

Список літератури:

1. Асеева Ю. Кіберкомунікативна залежність від соціальної мережі Instagram як проблема сучасної молоді. *Габітус*. 2020. № 14. С. 152–157.
2. Березовська Л. Вплив соціальних мереж на психологічне благополуччя особистості. *Вісник Національного університету оборони України*. 2020. № 55 (2). С. 28–36.
3. Зацерківна М., Халіманенко В. Соціальні мережі як ефективне середовище в освітньому процесі. *Цифрова платформа: інформаційні технології в соціокультурній сфері*. 2024. Т. 7, № 1. С. 46–57.
4. Мельник Д. Вплив соціальних мереж на уявлення сучасної молоді про власну успішність. *Освіта і наука: збірник наукових праць*. Київ, 2024. С. 153–155.
5. Холмакова Ю., Рибінська Ю., Амірханова М. Вплив соцмереж на емоційний стан студентів. Психолого-педагогічні та організаційні умови запровадження європейських стандартів вищої освіти в Україні. *Вища освіта в Україні у контексті інтеграції до європейського освітнього простору*. 2021. Т. 1, № 88. С. 204–212.
6. Шоляк В. ТОП соціальних мереж – Wizeclub Education. 2023. URL: <https://wizeclub.education/blog/top-sotsialnih-merezh/> (дата звернення: 10.01.2025).
7. Ball-Rokeach S.J., DeFleur M.L. A Dependency Model of Mass-Media Effects. *Communication Research*. 1976. Vol. 3, no. 1. P. 3–21.
8. Koch T., Gerber C., De Klerk J.J. The impact of social media on recruitment: Are you LinkedIn? *SA Journal of Human Resource Management*. 2018. Vol. 16.
9. Morgan M., Shanahan J., Signorielli N. Cultivation Theory in the Twenty-First Century. *The Handbook of Media and Mass Communication Theory*. Hoboken, NJ, USA, 2014. P. 480–497.
10. Noelle-Neumann E. The Spiral of Silence a Theory of Public Opinion. *Journal of Communication*. 1974. Vol. 24, no. 2. P. 43–51.
11. Ruggiero T. E. Uses and Gratifications Theory in the 21st Century. *Mass Communication and Society*. 2000. Vol. 3, no. 1. P. 3–37.
12. Social comparison, social media, and self-esteem. / E.A. Vogel et al. *Psychology of Popular Media Culture*. 2014. Vol. 3, no. 4. P. 206–222.

References:

1. Aseeva, Yu. (2020). Kiberkomunikatyvna zalezhnist vid sotsialnoi merezhi Instagram yak problema suchasnoi molodi [Cyber communicative dependence on the social network Instagram as a problem of modern youth]. *Habitus*. P. 152–157 [in Ukrainian].
2. Berezovska, L. (2020). Vplyv sotsialnykh merezh na psyholohichne blahopoluchchia osobystosti [The influence of social networks on the psychological well-being of an individual]. *Bulletin of the National Defense University of Ukraine*. P. 28–36 [in Ukrainian].

3. Zatserkivna, M., & Khalimanenko, V. (2024). Sotsialni merezhi yak efektyvne seredovyshche v osvitnomu protsesi [Social networks as an effective environment in the educational process]. *Digital platform: information technologies in the socio-cultural sphere*. P. 46–57 [in Ukrainian].
4. Melnyk, D. (2024). Vplyv sotsialnykh merezh na uyavlennia suchasnoi molodi pro vlasnu uspishnist [The influence of social networks on modern youth's perception of success]. *Education and Science: Collection of Scientific Papers*. P. 153–155 [in Ukrainian].
5. Kholmakova, Yu., Rybinska, Yu., & Amirhanova, M. (2021). Vplyv sotsmerezh na emotsiyni stan studentiv [The influence of social networks on the emotional state of students]. Psychological, pedagogical and organizational conditions for the introduction of European standards of higher education in Ukraine. Higher education in Ukraine in the context of integration into the European educational space. P. 204–212 [in Ukrainian].
6. Sholiak, V. (2023). TOP sotsialnykh merezh – Wizeclub Education [TOP social networks – Wizeclub Education]. Retrieved from <https://wizeclub.education/blog/top-sotsialnih-merezh/> (accessed January 10, 2025) [in Ukrainian].
7. Ball-Rokeach, S.J., & DeFleur, M.L. (1976). A dependency model of mass-media effects. *Communication Research (USA)*. P. 3–21 [in English].
8. Koch, T., Gerber, C., & De Klerk, J.J. (2018). The impact of social media on recruitment: Are you LinkedIn? *SA Journal of Human Resource Management (South Africa)*, 16.
9. Morgan, M., Shanahan, J., & Signorielli, N. (2014). Cultivation theory in the twenty-first century. *The Handbook of Media and Mass Communication Theory (USA)*, p. 480–497. Hoboken, NJ: Wiley.
10. Noelle-Neumann, E. (1974). The spiral of silence: A theory of public opinion. *Journal of Communication (USA)*, 24 (2), 43–51.
11. Ruggiero, T.E. (2000). Uses and gratifications theory in the 21st century. *Mass Communication and Society (USA)*, 3 (1), 3–37.
12. Vogel, E.A., Rose, J.P., Roberts, L.R., & Eckles, K. (2014). Social comparison, social media, and self-esteem. *Psychology of Popular Media Culture (USA)*, 3 (4), 206–222.